

Sygn. akt II Ka 56/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 05 kwietnia 2017r.

Sąd Okręgowy w Sieradzu w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: SSO Marcin Rudnik

Protokolant: sekr. sąd. Monika Stasiak

przy udziale Prokuratura Prokuratury Rejonowej w Sieradzu Agnieszki Czajkowskiej

po rozpoznaniu w dniu 05 kwietnia 2017r.

sprawy **Z. R.**

oskarżonego o czyn z art. 178a § 1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez Asesora Prokuratury Rejonowej w Sieradzu

od wyroku Sądu Rejonowego w Sieradzu z dnia 29 grudnia 2016r. wydanego w sprawie II K 649/16

na podstawie art. 437§1 i 2 kpk w zw. z art. 454 § 1 kpk w zw. z art. 438 pkt 3 kpk:

uchyla zaskarżony wyrok w całości i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w S. do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt II Ka 56/17

UZASADNIENIE

Z. R. został oskarżony o dokonanie przestępstwa wyczerpującego dyspozycję art. art. 178a § 1 kk, polegającego na tym, że w dniu 31 sierpnia 2016 r. w S., woj. (...) znajdując się w stanie nietrzeźwości tj. 0,48 mg/l zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu prowadził w ruchu lądowym samochód osobowy m-ki N. o nr rej. (...).

W dniu 29 grudnia 2016 roku Sąd Rejonowy w Sieradzu wydał wyrok w sprawie II K 649/16, w którym przyjął, że oskarżony dopuścił się czynu wyczerpującego dyspozycję art. 178a § 1 kk polegającego na tym, iż w dniu 31 sierpnia 2016 r. w S., woj. (...) prowadził samochód osobowy marki N. o nr rej. (...) w ruchu lądowym będąc w stanie nietrzeźwości wyrażającym się stężeniem nie mniejszym niż 0,48 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu i na podstawie art. 66 § 1 i 2 kk oraz art. 67 § 1 kk postępowanie karne o zarzucany czyn warunkowo umorzył na okres próby 1 roku, jak również na podstawie art. 67 § 3 kk w zw. z art. 39 pkt 3 kk orzekł wobec Z. R. zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 2 lat, za wyjątkiem pojazdów objętych kat. A, zaś na poczet orzeczonego zakazu zaliczył oskarżonemu okres zatrzymania prawa jazdy od dnia 31 sierpnia 2016 roku. Ponadto Sąd Rejonowy w Sieradzu zasądził od Z. R. na rzecz Funduszy Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej świadczenie pieniężne w kwocie 1000 złotych oraz na rzecz Skarbu Państwa kwotę 170 złotych tytułem zwrotu kosztów sądowych.

W ustawowym terminie apelację od tego wyroku wniósł oskarżyciel publiczny – Asesor Prokuratury Rejonowej w Sieradzu, który zaskarżył wyrok w całości na niekorzyść oskarżonego Z. R.. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, a to art. 7 kpk w zw. z art. 410 kpk, polegającą na dokonaniu przez sąd meriti dowolnej, a nie swobodnej oceny materiału dowodowego zebranego w sprawie,

z pominięciem szczegółowej analizy istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności i w konsekwencji uznanie, iż wina i społeczna szkodliwość czynu zarzucanego oskarżonego nie są znaczne albowiem okoliczności dokonania czynu wskazują, iż odbiega on w znacznym zakresie od ogólnie pojmowanego tego typu co uzasadniało w ocenie sądu warunkowe umorzenie wobec wyżej wymienionego postępowania karnego, podczas gdy prawidłowa ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w sprawie, a zwłaszcza uwzględnienie znacznego stężenia alkoholu w organizmie Z. R. oraz spowodowania przez niego w trakcie jazdy w stanie nietrzeźwości kolizji prowadzą do odmiennego wniosku i uzasadniają wydanie wobec Z. R. wyroku skazującego. W konkluzji apelacji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Złożona w sprawie apelacja skutkować musi uchyleniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy Sądowi Rejonowemu w Sieradzu do ponownego rozpoznania.

Jednakże wbrew twierdzeniom skarżącego takie rozstrzygnięcie nie jest wynikiem obrazy przez Sąd I instancji przepisów postępowania lecz błędu w ustaleniach faktycznych, który odnosi się do ocen i wniosków, wyprowadzonych przez sąd orzekający z okoliczności ujawnionych w toku przewodu sądowego. Przedstawiony przez skarżącego zarzut w istocie nie odnosi się do naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów określonej w art. 7 kpk czy też zasady wynikającej z art. 410 kpk, w którym to przepisie jest mowa o podstawie wyrokowania, którą ma być całokształt okoliczności w toku rozprawy głównej. W szczególności w środku odwoławczym nie wskazano w jaki sposób Sąd I instancji miał uchybić zasadzie z art. 7 kpk. Oskarżyciel publiczny nie kwestionuje bowiem dokonanej oceny dowodów, nie podważa wyjaśnień oskarżonego czy też zeznań jedyne go świadka D. G., które zostały uznane za wiarygodne. Także pozostały zebrany w sprawie nieosobowy materiał dowodowy nie budził wątpliwości Sądu I instancji i nie był kwestionowany przez autora apelacji. Skarżący nie wskazał również, jakich to okoliczności ujawnionych w toku rozprawy Sąd Rejonowy w Sieradzu nie wziął pod uwagę przy wyrokowaniu. Tak naprawdę z treści zarzutu i uzasadnienia apelacji wynika natomiast, że skarżący uznał za błędne stanowisko Sądu I instancji, który przyjął, iż wina i społeczna szkodliwość czynu zarzucanego oskarżonemu są nieznaczne, co skutkowało uznaniem, że spełnione zostały warunki uzasadniające warunkowego umorzenie postępowania wobec oskarżonego. Tym samym należy ostatecznie przyjąć, iż w istocie skarżący zarzucił błędne ustalenie stopnia zawinienia oskarżonego oraz stopnia społecznej szkodliwości zarzucanego czynu, który w konsekwencji spowodowało uznanie, że zachodzą przesłanki do skorzystania z instytucji warunkowego umorzenia postępowania, zaś tak postawiony zarzut okazał się w niniejszej sprawie zasadny.

Oceniając stopień społecznej szkodliwości czynu należy pod uwagę wziąć szereg kwantyfikatorów, które zostały zawarte w art. 115 § 2 kk, które to stanowią okoliczności natury przedmiotowej jak: rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, waga naruszonych przez sprawcę obowiązków, rodzaj naruszonych reguł ostrożności oraz stopień ich naruszenia, a także okoliczności natury podmiotowej jak postać zamiaru albo brak zamiaru dokonania czynu zabronionego, motywacja sprawy. Zdaniem Sądu Okręgowego prawidłowa analiza wszystkich okoliczności ujawnionych w toku rozprawy prowadzi do stwierdzenia, iż wbrew stanowisku Sądu I instancji zarzucany oskarżonemu Z. R. czyn charakteryzuje się stopniem społecznej szkodliwości wyższym niż nieznaczny. Oczywiście należy zgodzić się z Sądem Rejonowym, że oskarżony nie wyrządził swoim zachowaniem szkody osobowej i naprawił szkody nieosobowe, a przy tym cieszy się dobrą opinią w środowisku i pokonał niezbyt długi odcinek drogi, niemniej jednak w sprawie tej występuje cały szereg okoliczności, które w niedostatecznym stopniu zostały uwzględnione przez Sąd Rejonowy, a które pomimo opisanych wyżej przesłanek, uwypuklonych przez Sad meriti, ostatecznie nie pozwalają uznać, iż stopień społecznej szkodliwości jego czynu był nieznaczny. W pierwszym rzędzie należy zauważyć, że oskarżony w momencie czynu znajdował się w stanie nietrzeźwości znacznie wykraczającym poza przewidziane dopuszczalne stężenie alkoholu w wydychanym powietrzu. Inaczej należałoby ocenić sprawcę, który w minimalnym stopniu przekroczył poziom 0,25 mg/dm³ alkoholu w organizmie czyniący jego zachowanie przestępstwem, a inaczej kierowcy, który niemal dwukrotnie przekroczył tenże poziom. Stężenie alkoholu w organizmie Z. R. wskazuje, że wsiadł on za kierownicę samochodu po spożyciu wcześniej dość znacznej ilości alkoholu, co potęgowało stwarzane przez niego zagrożenie. Nie można też zapominać, że do

zdarzenia doszło w dzień powszedni ok. godz. 15, a więc w godzinach popołudniowego szczytu komunikacyjnego, kiedy to zwłaszcza na ul (...) panuje ożywiony ruch pojazdów. Co również istotne spowodował on kolizję drogową, a tym samym poruszając się samochodem w stanie nietrzeźwości stworzył bardzo realne zagrożenie dla innego uczestnika ruchu i można mówić o dużym szczęściu, iż nie doszło do tragicznego w skutkach wypadku, a jedynie do uszkodzeń w pojazdach uczestniczących w kolizji, które to uszkodzenia były zresztą dość poważne. Już choćby w świetle tych okoliczności brak jest podstaw do przyjęcia, iż społeczna szkodliwość czynu oskarżonego była nieznaczna, niezależnie od tego, że oskarżony naprawił wyrządzone szkody majątkowe. Jednocześnie trudno przyjąć, iż Z. R. znajdował się w sytuacji, która zmuszałaby go do odjechania od warsztatu na odległość aż około 1 kilometra i dojechania do ulicy (...), aby zawrócić na dość ruchliwym skrzyżowaniu. Nie można przy tym uznać, iż oskarżony wiedząc, że spożywał w dniu 31 sierpnia 2016 roku alkohol i to w dwóch postaciach – piwa oraz wódki już zaledwie kilka godzin później sądził, że może prowadzić samochód, kiedy już nawet niewielka ilość alkoholu powinna powodować odmienną reakcję oskarżonego. W podanych okolicznościach nie mógł być pewny, że stężenie alkoholu w wydychanym przez niego powietrzu nie wykracza poza próg $0,25 \text{ mg/dm}^3$, a przecież w tym wypadku stężenie to nie przekroczyło tego progu minimalnie, ale niemal dwukrotnie. Poza tym należy zauważyć, że oskarżony prowadzi warsztat samochodowy, który - jak sam wskazał - stanowi jego źródło utrzymania. Tym samym tym bardziej winien wystrzegać się popełniania tego typu przestępstw. Ponadto, odwołując się podobnie jak Sąd I instancji do sytuacji ogólnie pojmowanego przestępstwa tego typu, wskazać należy, że prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości przez osobę, której źródło utrzymania zależy od posiadania uprawnień – np. przez kierowcę traktowane jest jako okoliczność wpływająca na jego niekorzyść. Trudno też uznać za atypową sytuację, kiedy kierujący samochodem w stanie nietrzeźwości pokonuje krótki odcinek drogi, a przy tym nie ma zamiaru odbywać długiej podróży. Taka sytuacja w przypadku nietrzeźwych kierowców jest właśnie najczęściej spotykana. Poza tym – jak już wyżej wskazano - odległość między prowadzonym przez Z. R. warsztatem, a miejscem gdzie doszło do kolizji nie była wcale odległością niewielką, zwłaszcza że od miejsca, w którym próbował zawrócić oskarżony musiałby przejechać ponownie co najmniej taki sam odcinek drogi. Opisane wyżej okoliczności powodują, że popełniony w przedmiotowej sprawie czyn charakteryzuje się stopniem społecznej szkodliwości wykraczającym poza ramy określone w art. 66 § 1 kk warunkujące możliwość skorzystania z instytucji warunkowego umorzenia postępowania.

Natomiast określając stopień zawinienia koniecznym jest ustalenie wszystkich przesłanek przypisania winy, a zatem: dojrzałości sprawcy i jego poczytalności, rozpoznawalności bezprawności czynu oraz braku anormalnej sytuacji motywacyjnej występującej w nasileniu uniemożliwiającej wymaganie od sprawcy dania posłuchu normie prawnej. W niniejszej sprawie nie podlega dyskusji, iż wszystkie wymienione wyżej okoliczności wskazują, iż stopień zawinienia Z. R. jest wyższy niż ustalił to Sąd I instancji. Oskarżony jako 58 – letni mężczyzna był w stanie rozpoznać znaczenie swojego postępowania i nim pokierować, a przy tym nie ma najmniejszych wątpliwości co do jego poczytalności. Jednocześnie przedstawiane w jego wyjaśnieniach okoliczności nie wskazują na wystąpienie szczególnej sytuacji motywacyjnej. Mógł on przecież dokonać sprawdzenia pojazdu wraz z klientką, która mogła prowadzić ten samochód. Mógł on także odmówić oddania go w dniu 31 sierpnia 2016 roku, kiedy wcześniej ustalił inny termin z klientką. Oskarżony nie znajdował się zatem w sytuacji, w której koniecznym było prowadzenie przez niego samochodu.

Sąd I instancji w sposób szeroki w pisemnym uzasadnieniu omówił instytucję warunkowego umorzenia postępowania, wskazując przy tym na przesłanki niezbędne do jego zastosowania. Jednakże zdaniem Sądu Odwoławczego zbyt dużą wagę poświęcił ostatnim z nich, gdzie mowa jest o postawie sprawcy niekaranego za przestępstwo umyślne, jego właściwościach i warunkach osobistych oraz dotychczasowym sposobie życia. Z. R. nie był wcześniej karany, to nie podlega najmniejszej dyskusji. Nie ma także powodów, aby kwestionować ustalenia sądu co do prognozy kryminologicznej. Z. R. przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu oraz złożył wyjaśnienia, jest osobą o właściwej postawie moralnej i społecznej, prowadzi ustabilizowany tryb życia, posiada pozytywną opinię w miejscu zamieszkania. Nie można jednak tych okoliczności przeceniać, stanowią one, jak już wyżej wspomniano, jedynie część z przesłanek warunkujących możliwość skorzystania z instytucji warunkowego umorzenia postępowania, choć niewątpliwie będą one brane pod uwagę przez Sąd I instancji, który ponownie będzie rozpoznawał przedmiotową sprawę.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, co słusznie podkreślone zostało także w uzasadnieniu apelacji, iż Sąd I instancji uzasadniając zastosowanie wobec Z. R. zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 2 lat za wyjątkiem pojazdów objętych kat. A podkreślił, iż nie znajdował się on w żadnej szczególnej sytuacji motywacyjnej, a stężenie alkoholu w wydychanym przez oskarżonego powietrzu dwukrotnie przekraczało wartość określoną w art. 115 § 16 kk, gdzie zdefiniowano pojęcie nietrzeźwości. Tym samym Sąd meriti prawidłowo odniósł powyższe okoliczności do części uzasadniającej zastosowanie środka karnego w postaci zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych, nie odnosząc ich w sposób prawidłowy do pozostałych zagadnień jak ocena stopnia społecznej szkodliwości czynu czy też do stopnia zawinienia oskarżonego.

Reasumując stwierdzić należy, iż w świetle całokształtu przeprowadzonych w sprawie dowodów dokonana przez Sąd I instancji ocena i wnioski dotyczące stopnia społecznej szkodliwości czynu oraz stopnia zawinienia Z. R. wykraczają poza ramy logicznego rozumowania w stopniu, który nie może być zaaprobowany przez Sąd Okręgowy. Nie podlega przy tym dyskusji, że ów błąd w ustaleniach faktycznych co do winy i stopnia społecznej szkodliwości czynu mógł mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia, skoro od oceny w tym zakresie zależało, czy w sprawie tej należy skorzystać z instytucji warunkowego umorzenia postępowania czy też wydać wyrok skazujący. Jednocześnie uwzględniając treść art. 454 § 1 kpk, jedynym możliwym rozstrzygnięciem Sądu Odwoławczego mogło być tylko i wyłącznie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Z powyższych względów Sąd Okręgowy – na podstawie art. 437 § 1 i 2 kpk w zw. z art. 438 pkt 3 kpk w zw. z art. 454 § 1 kpk – uchylił zaskarżony wyrok w całości i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Sieradzu do ponownego rozpoznania.

Obowiązkiem Sądu I instancji ponownie rozpoznającego sprawę będzie dokonanie w oparciu zgromadzone dowody wszechstronnej oceny zachowania oskarżonego będącego przedmiotem sprawy, a zwłaszcza dokonanie prawidłowych ustaleń co do winy i stopnia społecznej szkodliwości czynu Z. R., przy uwzględnieniu przy rozważaniach w tym zakresie opisanych wyżej wskazówek.